

Hem Kitap Hem Film: “Çit”

Bülent Kılıç

Prof. Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi, Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı

“Bu çocukların birer “yerli”ye dönüşmeleri çok yazık. Buna engel olunamadı. Çok etkileyici çocuklardı, merkeze yıllar önce getirilmeleri gerekirdi”

Aborijinlerin Şef Koruyucusu A.O. Neville

Aborijin kökenli yazar Doris Pilkington Garimara tarafından annesinin ve iki kuzeninin 1930’lu yıllarda başlarından geçen gerçek bir öykünün 1996 yılında kitaba dökülmesiyle birlikte tüm dünya Avustralya tarihinin çirkin ve ırkçı bir yönünü keşfetmiş oldu. 1931 yılında Avustralya hükümeti aldığı bir kararla Aborijin kökenli melez çocukları daha beyaz bir ırk haline getirmek amacıyla ailelerinden zorla alarak iki ayrı kampta topladı. Çocukların bu kamplarda önce Aborijin dilini konuşmaları yasaklandı, sonra rahibeler tarafından dini eğitime alınarak hristiyanlaştırıldı. Daha sonra önce beyaz ailelere hizmet etmeleri için tekrar çiftliklere verildi ve daha sonra mutlaka bir beyazla evlenmeleri sağlanarak, doğacak çocukların giderek daha da beyaz tenli olması amaçlandı. Böylece 1930’lu yıllarda Avustralya hükümeti, devlet eliyle resmi yoldan bir köle ticareti ve soykırım uygulamış oldu. Bu çocukların köklerini unutmaları ve asimile olmaları için gerekli iki eğitim kurumunun başına ise Aborijinlerin Baş Koruyucusu ünvanı verilen Mr. Arthur O. Neville getirildi.

“Moore River Yerli Merkezi” Batı Avustralya’nın güneyinde yer alan kamplardan birisiydi. Kitap bu kamptan kaçmayı başaran üç çocuğun kaçış öyküsünü anlatırken arka planda İngilizlerin Avustralya kıtasını ele geçirip sömürge haline getirmeleri ve Aborijinlerin kültürü de tanıtıyor. Ancak film sadece kaçış öyküsüne odaklanmış durumda. Bu nedenle kitabı okumak son derece önemli. Kitabın yazarı olan Doris Pilkington Garimara, kamptan kaçmayı başaran ilk çocuk olan Molly’nin kızı ve kitapta annesinin yaşam öyküsünü ve Avustralya’nın karanlık tarihi geçişini anlatıyor.

Geliş Tarihi / Received: 20.04.2024 **Kabul Tarihi / Accepted:** 03.05.2024 **Yayın Tarihi / Published:** 30.05.2024

Sorumlu Yazar: Bülent Kılıç, Eposta: bulentkilig64@gmail.com

Atf için: Kılıç B. Hem Kitap Hem Film: “Çit”. Sosyal Bilimler ve Sağlık Bülteni (SoSa). 2024;Bahar(10):46-56.

Molly (15 yaşında), Gracie (11 yaşında) ve Daisy (8 yaşında), 1931 yılında peşlerindeki tüm polis ve ödül avcılarına rağmen yaklaşık 2000 km.lik bir mesafeyi 9 haftada ve hem çıplak ayakla hem de hiç bir malzemeleri olmadan yürüyerek geçmeyi başarıyorlar. Doris Pilkington 1990’lı yıllarda kitabı yazarken hayatta olan annesi ve annesinin kuzeni Daisy ile konuşarak (3. Çocuk Gracie maalesef 1983 yılında yaşamını kaybetmişti) tüm başlarından geçeni “Çit” (Rabbit-Proof Fence) isimli romana aktardı. Ayrıca kitabın yazılışı sırasında yazar annesi ve teyzesiyle birlikte kamptan kaçış yolunu tekrar baştan başa birlikte katederek ve yaşananları yerinde hissederek kitabın daha gerçekçi bir hal almasını sağlamayı amaçladığını belirtiyor:

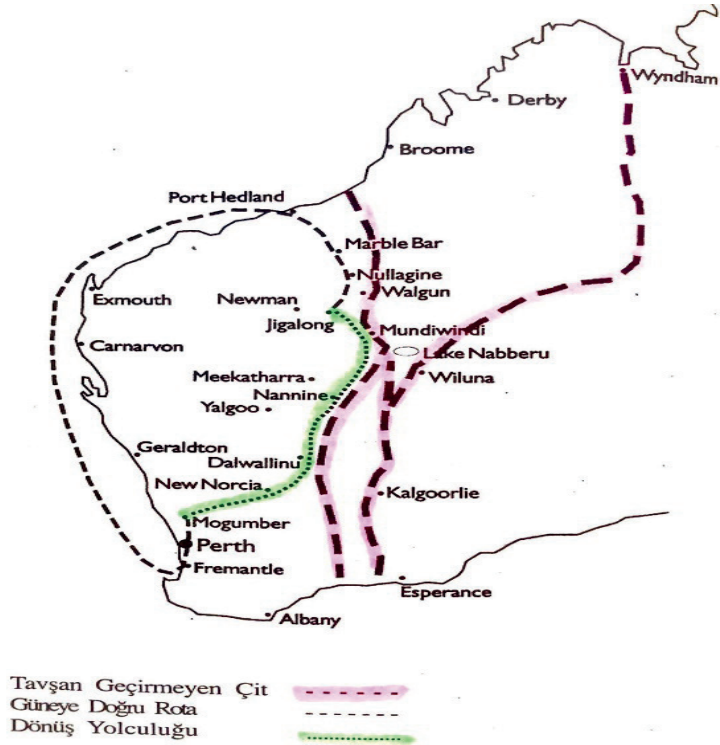
“Moore Nehri Yerli Merkezinden eve doğru yapılan uzun yolculuğu yeniden canlandırmak hem zorlu hem de ilginç bir iş oldu. İnsanın herşeye rağmen bu işte başarılı olabilmesi için geniş bir hayal gücüne ve azizlerin sabrına ve kararlılığına sahip olması gerekiyor. Zaman zaman yeniden kendimi 10 yaşında bir kız çocuğu gibi hissedip Molly, Daisy ve Gracie’nin yaşadıklarını kestirmeye çalıştım. Zihnimde onların geçtiği yollardan geçtim ve bir yazar olarak becerilerimi kullanarak, her sabneyi onların gözünden canlandırmaya çalıştım. Hayal gücümle coğrafi ve botanik keşiflere ilişkin kayıtları birleştirdim. Sonunda üç kızın yolculuğuna sahne olan bitki örtüsünü ve manzarayı oluşturmayı başardım”.

Kitap 1996 yılında yayınlanmasından hemen sonra tüm dünyada büyük bir ses getirdi ve 1997 yılında Avustralya hükümeti Aborijinlerden resmen özür dilemek zorunda kaldı. Yönetmen Phillip Noyce tarafından 2002 yılında filme

çekilen ve Kenneth Branagh’ın Aborijinlerin baş şefi Mr Neville rolünde oynadığı “Çit” filmi aynı yıl Edinburgh film festivalinde de en iyi film ödülünü aldı.

Kitaba ve filme adını veren “çit” (Rabbit-Proof Fence / Tavşan Geçirmez Çit) 1907 yılında Avustralya hükümeti tarafından inşa ediliyor. Avustralya İngilizler tarafından ele geçirilip sömürgeleştirildiğinde aynı zamanda İngiltere’den gemilerle bol miktarda tavşan, tilki, koyun ve at da yeni kıtaya getiriliyor. Ancak zaman içinde tavşanlar çok hızlı çoğalıyor ve tarlalara zarar vermeye başlıyorlar. Bunun üzerine tavşanların daha fazla yayılmasını önlemek için Batı Avustralya’da kuzeyden güneye doğru boydan boya 1834 km uzunluğunda iki adet tel örgü (çit) inşa ediliyor. Çitin stratejik noktalarına da gözcüler konuluyor ve çit her gün bekçiler tarafından kontrol ediliyor (haritada kırmızı ile işaretli hat). Romanın kahramanı Molly’nin dedesi de bu çitin yapımında çalışan Aborijinlerden birisi. Aile çite yakın bir yerde kuzeyde yabani otlar ve çalılarla kaplı Jigalong isimli bir köyde yaşıyor. Çocukların kaçış hattı da haritada yeşil renkle işaretli. Haritadaki siyah renkli hat ise çocukların Port Headland limanından deniz yoluyla kampa götürüldükleri rotayı gösteriyor.

Moore Nehri Yerli Merkezinden başlayıp, Batı Avustralya’nın kuzeybatısında yer alan Jigalong’da tamamlanan 1800 km.lik bu yolculuk sadece tarihi bir olay değil, aynı zamanda insan hayallerinin erişmekte zorlanacağı büyük bir başarı. Bu yolculuğu 1931 yılında üç kız kardeş (aslında kuzen) yaklaşık iki ayda gerçekleştirdi.

Aborijin kültürüne göre bir kadının kuzenleri de kardeş olarak kabul edildiği için yazar, annesinin kuzenlerini de annesinin kız kardeşleri yani teyzeleri olarak niteliyor. Ancak daha da önemlisi Molly aynı kaçıışı 10 yıl arayla iki kez gerçekleştirdi.

Geleneksel Aborijin toplumunun sayılarla ve tarihle bir ilgisi yok. Doğa onların sosyal takvimi, her şey mevsimsel döngülerle ölçülüyor. Yaz zamanı toz ve sinek nedeniyle “pembe göz”, kış ise “gulya-yağmur” zamanıdır. Kanguru avlamak için geleneksel ritüellerle çalılıklar yakılır, hayvanlar panik içinde kaçmaya çalışırken mızrakla avlanır. Hayvanların postlarından kışın giyilen bir pelerin yapılır ancak Aborijinler bunun dışında herhangi bir elbise veya ayakkabı giymez, çıplak dolaşırlar. Sadece yazın sıcak havada ayakları sıcak toprağa basınca yanmasın diye “booga” adı verilen ağaç kabuğundan yapılmış bir koruyucu altlığı ayaklarına geçirirler.

Doris Pilkington anneannesinden ve annesinden öğrendikleriyle annesi Molly’nin doğum anını şöyle aktarıyor: “Maude’nin (anneanesi) midesi bulanıyordu, annesine karnının ağrıdığını söyledi. Annesiyle teyzeleri onun hareketlerini yakından takip ediyorlardı. “Bebek yakında gelecek” diye fısıldadı teyzelerinden birisi. Diğerleri onaylayarak başlarını salladılar. “Gel kızım” dedi annesi yumuşak bir sesle. “Gidip nebrin kıyısında kamp yapalım. Orada toprak yumuşaktır. Ateş de yakarız. Bebeğin yakında gelecek.” Maudenin karnına giren korkunç ağrılar sırtına ve beline yayılıyordu. Güçlkle üç kadının peşinden gitti. Nebrin kıyısına vardıklarında hemen büyük bir ateş yaktılar. Teyzesi “sen battaniyenin üzerine sırtüstü uzan” dedi. İki teyzesi Maude’nin elbisesini sıyırdılar ve şiş karnına masaj yapmaya başladılar. Sonunda rahim ağzında bebeğin başı görüldü. “Wandi (dişi)” dediler teyzeler genç anneye. Kız kardeşler bebeğin vücudunu amniyotik sıvıdan temizlemek için sıcak ve kuru

kımla ovmaya başladılar. Büyük anne de bebeği kötü rublardan kurtaracak ritüellere başlayarak birden bağırdı: “şuna bak dedi, bu hayatımda gördüğüm en çirkin bebek. Yüzüne bakılmayacak kadar çirkin. Büyüdüğünde de çok yaramaz olacağına eminim”. Böylece doğuma tanık olan kötü rubların bebeğe zarar vermemesi için torununa edilebilecek her türlü bakareti etti. Ritüel tamamlandıktan sonra büyükanne bebeği annesine verdi ve “sen şimdi bebeğini emzir ve uyu, her şey yolunda” dedi.

Avustralya kıtasına ilk gelen beyazlar korsanlar ve balina avcılarıydı. Elllerinde Aborijinlerde olmayan tüfek ve tabancalar vardı. Bu vahşi beyazlar Aborijin erkeklerini öldürdüler ve kadınlara tecavüz ettiler. Bir çok Aborijini gemilere doldurup kaçırdılar ve köle olarak sattılar. Kıtanın varlığından İngiliz hükümeti haberdar olunca 1826 yılında buraya askerlerini gönderip, İngiliz bayrağı çektiler. Daha sonra burada askeri üsler kurdular ve yeni bir ülkede toprak ve çiftlik sahibi olmak isteyen İngiliz ailelerini 1830 yılından itibaren kıtaya gönderdiler. Böylece beyazlar her yeri ele geçirip, toprakları paylaşmaya ve çiftlikler kurmaya başladılar. Aborijinler ise artık köylerinden çıkıp avlanmaya gidemez hale geldiler. Çünkü beyazlar çiftlik topraklarından geçmelerine izin vermiyor ve sahalarına giren Aborijinleri öldürüyorlardı. Eğer Aborijinler beyazların koyunlarını veya ineklerini avlarsa da hemen öldürülüyorlardı. Bunun üzerine Aborijinler yavaş yavaş bu çiftliklerde işçi olarak çalışmaya başladılar. Kadınlar hizmetçi, erkekler çiftlik işçisi olmaya başladı. Aborijinler hem daha ucuza (karın tokluğuna) çalışıyor hem de daha çalışkan oluyorlardı. Nitekim “tavşan

geçirmez çit” inşaatında ve Aborijin melez çocukları için kurulan toplama kamplarında da hükümet için çalışan Aborijinlerin sayısı giderek artmaya başladı. Beyaz istilacılar ve sömürgeciler ellerinden topraklarını aldıkları Aborijinlere karşı sözde iyi niyetli olduklarını ifade ediyorlardı. Aborijinler topraklarından kovulmuş, köle olarak satılmış, zorla çalıştırılmış, cinsel saldırıya uğramış, şiddete maruz kalmış, cinayete kurban gitmişlerdi. Oysa 1861 yılında Melbourne Post gazetesinde çıkan bir haber İngilizlerin olaya bakış açısını yansıtıyordu: “Kraliçe Victoria’nın doğum gününde iyi niyetimizin bir göstergesi olarak Aborijinlere battaniye dağıttık”.

Zamanla çiftlik sahibi beyaz erkeklerin hizmetçi Aborijin kadınlardan çocukları olmaya başladı. Melez ırk olarak isimlendirilen bu çocuklar daha açık renk tenli oldukları için durum hemen anlaşılıyordu (nitekim yazarın annesi ve teyzeleri de bu melez gruptan). Melez çocuklar hem Aborijin çocuklar tarafından hem de beyaz çocuklar tarafından dışlanıyordu. Avustralya hükümeti bunu bir bahane olarak kullanarak melez ırkı daha da beyazlaştırmak için şeytani bir plan yaptı.

Batı Avustralya Hükümeti babası beyaz olan Aborijin çocukların eğitimi için iki ayrı kurum oluşturdu. Birisi güneyde Carralup Merkezi, diğeri de güney batıda Moore River Merkezi. Çiftliklerde doğan her bebek ve anne-babası çiftlik sahipleri tarafından kaydediliyordu. Bu nedenle yetkili makamlar çiftlikleri dolaşıp tüm kayıtları alıp, melez bebekleri ayrıca listeliyorlardı. 1930 yılında kızların köyelerine

yakın bir çiftlikten Bayan Chellow, Aborijinlerin Baş Koruyucusu Mr. Neville'e bir mektup yazarak kızları ihbar etti. "Jigalong'da üç melez kız var. Molly 15, Gracie 11 ve Daisy 8 yaşında. Bence onların burada ne kadar yabanileştiklerini görmelisiniz". Bunun üzerine Aborijinlerin koruyucu memuru Riggs köye gelerek üç kızı da ailelerinin elinden zorla alır. Mevcut kanuna göre ailelerin buna karşı çıkma hakkı yoktur. İtiraz edenler hapse atılmaktadır.

"Molly ve Gracie sessizce koruyucu memur Riggs'in getirdiği ata bindiler. Yanaklarından yaşlar süzülüyordu. Yola koyuldular. Annelerinin çöğleklerini, babalarının, kuşlarının hıçkırıklarını duyuyorlardı. Yalnızca bir kez dönüp arkalarına baktılar. Geride kalanlar ellerine geçirdikleri sivri nesnelere kafalarına vura vura kanatıyorlardı. Sevdiklerinin dövündüklerini, göz yaşlarının başlarındaki kesiklerden akan kana karıştığını görmek acılarını daha da artırmıştı" Aborijinler kültürlerine göre büyük üzüntülerini ancak böyle kendi kanlarını akıtarak ifade ediyorlardı.

Üç kız kardeş kuzeyde Port Headland limanından gemi kayıtlarına göre 27 Temmuz 1931 tarihinde gemiye bindirilerek, Batı Avustralya'nın güney batısındaki Moore River Yerli Merkezine gemiyle gönderilir (tüm resmi kayıtlar yazar tarafından kitap yazılırken elde edilmiş). Kızlar o kadar bitkin düşmüşlerdi ki artık ağlayamıyorlardı. Bir hafta süren gemi yolculuğundan sonra Moore River Yerli Merkezine varan kızlar, kapıları geceleri asma kilitle kitlenen, pencereleri demir parmaklıklı bir yatakhane, ülkenin diğer yerlerinden zorla getirilmiş kendileri gibi melez kızlarla birlikte kalmaya başlarlar.

Eğitim kurumu ismi verilmesine karşın aslında merkez bir toplama kampı gibidir. Çocukların eğitimlerini rahibeler vermektedir ve kurallar çok katıdır. Çocuklar sabah 05.30'da kaldırılırlar, kendi dillerini kullanmaları yasaktır, herkes İngilizce konuşmak zorundadır. Buradan kaçmaya teşebbüs eden tüm çocuklar görevliler tarafından kısa zamanda yakalanıp tekrar geri getirilmekte, tek başına kulübe hapsi ve kırbaçlanmak dahil ağır cezalara çarptırılmaktadır.

“Burayı hiç sevmedim” diye fısıldadı Molly. “Hapishane gibi, geceyin insanları kilitliyorlar, sabahleyin de gelip kilidi açıyorlar.” Burası yatılı okul filan değildi, okuldan çok toplama kampını andırıyordu. Taş gibi sert yataklarda yatıyorlardı, yastıkları, çarşafları yoktu, sadece battaniye vardı. Pencereerde de perde yerine demir parmaklıklar vardı. Yoklama yapıp, ışıklar söndürüldü. Molly anahtarların kilitte döndüğünü, zincirlerin takıldığını duydu. Özgür ruhlu kız o anda kararını verdi. Kardeşleriyle birlikte buradan kaçacaktı”.

Adın Molly, değil mi?

Kanımca kitapta yer almamasına karşın filmde çok iyi kurgulanmış bir sahne var: Bu soykırım planının başında bulunan Mr Neville kampta Molly ile tanışıyor. Kennet Branagh'ın az ama öz gözüktüğü sahnelerden birisi. Kamera olayı Molly'nin gözünden veriyor ve Mr Neville tüm şeytani yanını gizleyerek ama tam bir şeytan görünümünde kızı teskin etmeye çalışıyor.

Molly (yazarın annesi), 15 yaşında olmasına karşın köyde hayvanların izini sürmek,

kendi izini bırakmamak, tavşan, yabani kedi, kanguru gibi hayvanları avlamak konusunda çok iyi bir eğitim almıştı. Bu nedenle planı basitti. Kaçıştan sonra izlerini kaybettirmek için bir müddet kampın yakınındaki nehirden yürüyerek gideceklerdi. Tüm seyahat boyunca asla ana yola çıkmadan ve etraftaki çiftliklere uğramadan gideceklerdi. Yolda tavşan avlayarak karınlarını doyuracaklardı. Kamptan yeterince uzaklaşınca kuzeye doğru giden çiti bularak, bunu takip etmeleri yeterli olacaktı. Çünkü çit onların köyelerinin yanından geçiyordu.

Bir ay sonra sabah kahvaltı ve sayımdan sonra kamptaki tüm çocuklar kilisede toplanırken, Molly ve kardeşleri geride kaldılar ve saklandılar. Sonra da hızla nehre doğru koşarak kaçtılar. Yanlarına hiç bir şey alamamışlardı. Kibritleri bile olmadığı için ateş yakıp, tavşan avlayıp karınlarını doyuramadan ilk üç gün aç bir şekilde sadece ot ve meyve yiyerek yürüdüler. Geceleri yakalanmamak için tavşanlar gibi toprak altına tünel kazıp, içinde uyuyorlardı. İz bırakmadan gittikleri için peşlerine düşen koruma memurları onların izine rastlayamadı ve kızların öldüğünü düşünmeye başladılar. Kaçışlarının üçüncü günü iki avcıyla karşılaştılar. Avcılar onlara iki kutu kibrit, biraz tuz ve kanguru eti verdiler. Avcılar kaçak kızların öyküsünü duymuşlardı ancak onları merkeze ihbar etmediler. Bu sayede kızlar bir hafta daha rahatça yol aldılar. Ancak açlık ve yorgunluktan daha fazla dayanamayıp bir çiftliğe uğrayıp yiyecek istediler. Çiftlik sahibi beyaz kadın iyi niyetliydi, kızlara yemek verdi, üstlerine palto giydirdi ve yanlarına yolluk yemek vererek onları uğurladı. Ancak kızların bu yolculuğu yapamayacaklarını düşündüğü

için, yollarda ölmesinler diye onları ihbar etti ve çite doğru gittiklerini söyledi. Bunun üzerine tüm korucular çit boyunca önlem olarak devriye yapmaya başladılar. Fakat tahmin etmedikleri şey Molly'nin zekası idi. Molly kadının onların çite doğru gideceklerini bildiği için ihbar edebileceğini düşünerek, rotalarını değiştirmişti. Böylece kuzeye doğru dikey bir şekilde giden çit yerine içerden adeta bir dik üçgenin hipotenüsünü izleyerek kuzey batıya doğru yol aldılar. Böylece koruma memurları günlerce beklemelerine rağmen çocukları bulamadılar. Kızların kaçış haberi artık tüm ülkeye yayılmıştır. Gazetede çıkan bir ilan şöyleydi (yazar tarafından kayıtlardan alınmış resmi haber):

“Aborijinlerin Şef Koruyucusu Bay A.O. Neville, yaşları sekiz ile onbeş arasında değişen üç yerli kız için çok endişelenmektedir. Kızlar yeni geldikleri Moore Nebri Yerli Merkezinden kaçtılar. Yeni ortamlarına ve arkadaşlarına bir türlü alışamayan kızlar evlerine dönmek istiyorlar. Kızların kuzey doğuya doğru köyleri Jigalong'a doğru gittikleri düşünüyor. Onları görenlerin hemen yetkililere haber vermeleri gerekiyor. Bay Neville kızlar bulunamazsa başlarına kötü şeyler gelebileceğinden endişe etmektedir.”

Kaçış sırasında Molly, yorulan en küçük kız Daisy'yi çoğunlukla sırtında ve kucığında taşımak zorunda kaldı. Hatta bu nedenle bazı yerlerde iki kişinin ayak izini gören koruyucu memurlar, kızlardan birisinin öldüğüne emin olduklarını söylediler. Bilmedikleri ise küçük kızı sırtında taşıyan Molly'nin ne denli güçlü ve zeki olduğu ve bazı yerlerde Molly'nin ayak izlerini özellikle bırakarak, memurları yanlış yere doğru yönlendirmesiydi.

Kızlar haftalar sonra çitin doğu ve batıya doğru ikiye ayrıldığı kavşak noktasına vardılar. Ancak kızları arayan koruma memurları daha fazla masraf olmasın diye hükümet tarafından artık geri çekilmişti. Çünkü kızların kaçışından sonra 1.5 ay geçmiş ve kızların artık öldüğü düşünülüyordu. Böylece kızlar yolculuklarının son bir ayında çiti takip ederek kolayca yol aldılar. Ancak bir gün onları Pindathuna İstasyonunda hükümete çalışmakta olan bir Aborijin arazide avlanırken gördü. Onlara yaklaştı, konuştu ve yiyecek vererek dostluklarını kazandı. Eğer isterlerse istasyonda saklanıp, gelen ilk trene gizlice binerek daha kolay gidebileceklerini söyledi. Adam daha sonra ayrılarak gitti. Kızlar çok yorgundular ve tükenmiştiler. Gracie ısrarla istasyona gidip trene binmek istediğini söyledi. Molly ise buna şiddetle karşı çıktı. Adam kendilerini ihbar etmişse istasyonda yakalanacaklarını söyledi. Ancak Gracie kızlardan ayrılarak tek başına istasyona gitti ve orada kendisini ihbar eden adam yüzünden polislerce yakalandı. Molly ve Daisy ise çit boyunca yürüyerek köylerine 9 hafta sonunda ulaşmış oldular. Aileleri onları büyük bir sevinçle karşıladı. Koruma memurlarına tekrar yakalanmamak için hemen kızlarını alarak Naboroo gölü civarına gittiler ve burada yıllarca hükümet yetkililerinin onları bulamayacakları ormanlık alanlarda saklandılar. Böylece 3 kızdan ikisi kurtulmuş oldu, yakalanan Gracie ise tekrar toplama kampına gönderilmişti.

Gracie bir daha asla köyüne dönemedi. Kamptaki eğitimini tamamladıktan sonra bir beyazla evlendirildi ve altı çocuğu oldu, 1983 yılında yaşamını kaybetti. En küçükleri Daisy büyüdüktan sonra çeşitli çiftliklerde ev işlerinde çalıştı, evlendi, dört çocuğu oldu. Bir daha yakalanmadı. Yazar Doris Pilkington'un annesi Molly'nin ise acıklı hikayesi maalesef daha bitmemiştir.

Molly izini kaybettirdikten yıllar sonra genç bir yetişkin olarak yakınlarda bir çiftlikte çalışmaya başladı ve orada evlendi. Doris (yazar) ve Annabelle isimli iki kızı oldu. Ancak 1940 yılında apandisit ameliyatı nedeniyle acilen hastaneye yatırılınca burada gerçek kimliği ortaya çıktı. Koruyucu memurlar tarafından 1941 yılında 18 aylık kızı Annabelle ve 4 yaşında kızı Doris ile birlikte tekrar zorla aynı kampa getirildi. Ancak Morris ilginç bir şekilde kamptan ikinci kez kaçarak (bu kez sadece 18 aylık kızını yanına aldı ve bu kitabın yazarı Doris'i kampta bıraktı) dokuz yıl sonra aynı yolu gene yaya bir şekilde kucagında bebeğiyle birlikte katedip ikinci kez köyüne ulaştı. Ancak üç yıl sonra çalıştığı çiftliğe dönünce, kimliği tekrar ortaya çıktı ve yetkililer bu sefer kızı Annabelle'yi elinden zorla alıp bir rahibe okuluna verdiler. Molly küçük kızını bir daha göremedi ancak büyük kızı Doris, annesini yıllar sonra bularak bu acıklı öyküyü kaleme aldı.

Yaklaşık yüzbin melez Aborijin çocuğun ailelerinden zorla kopartılarak, beyaz ailelere köle olarak verildiği bu program Avustralya tarihinin en kara lekesidir. Aborijinlerin Baş Koruyucusu (Chief Protector of Aborigines) olan Mr Neville 1940 yılına kadar bu işi yaptı ve 1940 yılında emekli oldu. Ancak "Çalınmış Kuşak" (Stolen Generation) olarak isimlendirilen melez Aborijinlerin zorla alıkonması olayı 1970'li yıllara kadar sürdü. Olayın baş kahramanı Molly iki kez kaçmasına karşın, yetkililer birincide kız kardeşini, ikincide küçük kızını bir daha göremeyeceği bir şekilde elinden alarak bilinçli bir şekilde eziyete devam ettiler. Molly'nin kızı Doris Pilkington Garimara bu gerçekleri 1996 yılında yazıp

yayınlayana kadar da tüm dünya Aborijinlerin bu dramına seyirci kaldı. Sömürgecilik, asimilasyon, ırkçılık, cinsel taciz, çocuk kaçırma, cinayet, hırsızlık dahil tüm kötülüklerin yaşandığı bir kıtada ve dönemde, günümüzden yüz yıl önce beyaz adamın yaptıkları (ne kadar özür dilerlerse dilesinler) sadece Aborijinler tarafından değil kanımca günümüzde hiç bir akli başında insan tarafından affedilmeyecektir.

Kitap 1996 yılında “Rabbit-Proof Fence” (Tavşan Geçirmeyen Çit) ismiyle University of Queensland Press tarafından basıldı. Altı yıl sonra çekilen filmde ise Phillip Noyce ve Christine Olsen yapımcılığı üstlendi. Film Avustralya’da gerçek olayların geçtiği mekanlarda 2002 yılında HanWay ve Australian Film Finance Coporation tarafından Phillip Noyce yönetmenliğinde beyaz perdeye aktarıldı.

Filmin çekimleri sırasında çocuk oyuncular için özel eğitimler tutuldu ve Molly rolünü Everlyn Sampi, Daisy rolünü Tianna Sansbury, Gracie rolünü Laura Monaghan canlandırdı. Zorunlu değişiklikler hariç, kitap oldukça iyi bir şekilde filme uyarlanmış. Ancak kitapta oldukça ayrıntılı bir şekilde yer alan Aborijin kültürü ve gelenekleri filme yansıtamamış. Buna karşın Aborijinlerin koruyucu şefi Mr Neville rolünde oynayan Kenneth Branagh’ın filmde kısa süreli gözükmesine karşın çok başarılı bir oyunculuk sergilediğini söyleyebilirim. Film, kaçış öyküsüne odaklandığı için yönetmenin bilerek veya bilmeyerek sömürgecilik, kölelik ve tecavüz gibi olayları hiç ele almaması ise bence filmin en önemli eksikliklerinden sayılabilir.

Tüm eksiklerine karşın yakın tarihimizin bu önemli soykırım olayının filmini seyretmenizi öneriyorum. Kitap ise kesinlikle çok daha çarpıcı. Romanda geçen olayların kurgu değil tamamen gerçek olması, okuru kesinlikle inanılması zor bir durumla karşı karşıya bırakarak “bu kadar da olmaz ki” dedirtiyor ve derinden sarsıyor. Beni özellikle etkileyen tarafı Molly’nin aynı kaçıışı 2. kez gerçekleştirmiş olması (kitabı okuyana kadar bu acı gerçeği bilmiyordum) ve her defasında kardeşleri, çocukları ve ailesi üzerinden acımasızca cezalandırılması. Altta Molly ve Daisy’nin film çekimi sırasında kayda alınan görüntüleri yer almakta. Herkese iyi okumalar, keyifli seyirler dilerim.

